

## Abonamentul:

Prețul foi »Libertatea« e următorul:  
pe 1 an 8 cor.; pe 1/2 an 4 cor.  
Pentru economi, numai 5 cor. pe an!  
„Foia Interesantă“ ilustrată, și „Tovărășia“  
să dau gratis, tuturor abonenților „Libertății“,  
pentru prețurile de sus.  
Pentru România pe an 25 Lei.

# LIBERTATEA

Apare în fiecare Sâmbătă.

## Inserțiuni:

1 pagină 60 cor., 1/2 pag. 30 c., 1/4 pag. 15 cor.  
etc. — La inserate ce să dau de mai multe  
ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abon. să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau înapoi.

## „Poporul cel mai cu viitor“...

S'a întâmplat la Cohalm, că fiind acolo adunarea Societății de teatru român, la un prinz dat în înția zi a adunării, fiind de față mai mulți concetățeni Sași, — secretarul societății dl deputat Vasile Goldiș, a închinat o vorbire și un păhar de vin întru cinstea poporului săsesc, recunoscând, aceea ce e adevărat, că acest popor este care a adus mai întâi cultura în această țară a Ardealului, și cade-i-se cinstre pentru această vrednicie a sa.

A fost foarte frumos dela dl deputat Goldiș că a recunoscut și l'a mărturisit acest adevăr, chiar în fața unor frunțași ai poporului săsesc, ce să aflau și ei la masă.

Ci cu inimă deschisă, deschizi inimă! Inima deputatului român, deschisă și inima unui cărturar frunțas al Sașilor, a preotului Iosefi, care s'a ridicat și a mulțumit frunțasului român pentru frumoasele sale cuvinte despre Sași, și, zice, îi cad cu atât mai bine aceste laude, „cât ele vin din rostul unui ales“ al poporului celui mai cu viitor aici!...

Cade așa de bine și inimii noastre românești, celei deprinse a primi tot numai vituri, izbituri din toate părțile, dela răi și dela buni, să audă odată și așa un cuvânt drept și adevărat.

„Poporul cel mai cu viitor“ rede dl preot Iosefi, că suntem noi Românii în această țară a Ardealului. Și acest cuvânt a trebuit să-i izvoarscă din o mare și adâncă convingere (credință), căci a zice despre un popor cu care alături, cu care împreună trăiește și al tău popor, că e cel mai cu viitor, înseamnă totodată a recunoaște că e mai cu viitor ca poporul tău propriu, ba și decât celalalt cutare.

Și mândrii nostri concetățeni Sași nu-'s în stare a face o astfel de mărturisire din simplă »complezanță«, pentru a măguli așa pe cineva, ci trebuie să și creadă aceea ce spun.

Noi nu am primi pe de-a-ntregul măgulirea, ci o am scărița la atîta, că da, poporul român e popor cu viitor în această țară, cu viitor cel puțin de-opotrivă ca cel al concetățenilor Sași și Maghiari.

Și reținem numai atîta din cuvîntul preotului Sas. Și asta pentru a o aduce la cunoștință în păturile cele mai largi ale poporului nostru, a

căruj slujitori cu graiul și cu peana suntem și noi:

Că noi altă evanghelie pentru poporul nostru nu avem, altă credință mai mare și mai sfîntă nu-'i propoveduim, decît aceea, că **poporul român are viitor mare în această țară**, și ori-cît de vijelioase sunt zilele prin cari trecem, el nu e iertat să se clătine în credința sa că **are viitor!**, și numai răbdare îi trebuie, și trece-vor și aceste valuri de zile rele, cum au trecut multe altele încă, și viitorul nostru cel bun tot are să se răverse peste noi!

Intărească-să în această credință frații nostri Români și din mărturisirea preotului Sas dela Cohalm, care bine s'a gîndit ce zice, și o convingere adîncă, mare, a sa ne-a descoperit în vorbirea dela banchetul adunării de teatru!

## UNELE—ALTELE

### Răboj.

Cine, Doamne, să mai poată ținea samă de nesfîrșitele creștături ce trebuie să tragem pe răbojul pedepselor ce să creosc mereu mai unor mai alor băbați din sinul popoarelor nemaghiare, pentru cuvîntul că ar fi călcat ceva din opreliștele ideii de stat național maghiar?

Intr'adevăr uneori îți mai și scapă din vedere cite un pedepsit și pedeapsa lui, atîta de dese vin și așa de-avalma. Iacă ce putem creșta, în timpul dela tipărirea foii trecute până la asta:

— Dl Dr. I. Lupas, prof. sem., în Sibiu a scris un articol în „Țara Noastră“, în care ia în apărare sărăcimea contra celor ce prea îi storc sudoarea cu slabă răsplătire. Procurorul i-a făcut proces de ațtăre la ură contra unei clase (trepte) a obștei omenești (treapta bogătașilor) și Sîmbăta trecută l'a trîntit nainte județului din Cluj, cari i-au dat îndată 3 luni arest și 200 cor. pedeapsă în bani!

— Dl Eugen Nyeki, candidat de avocat în Beiuș, (aha, cercul lui Lucaci! cerc primejdios!), a fost pedepsit cu 25 cor. gloabă în bani, pentru că l'ar fi văzut a gerii ochi a cutărui polițist, purtînd în pălărie o pantlicuță cu tricolor românesc.

— Redactorului „Tribunei“ dl I. N. Iova, i-au dat, tot atunci 6 luni arest și 500 cor. în bani la Oradea mare, pentru un articol din vară.

Și același redactor mai are pornite contra sa 3 procese, — iar dl Sever Bocu, fost redactor nainte de Iova, are în curgere 4 procese, — și mai nou de tot au aflat că li-s'au pornit încă 2 procese. Așa că azi „Tribuna“ e judecată în două și mai are în curgere contra sa șapte procese!

— Curtea cu jurați din Pojana a pedepsit pe slovacul Iuliu Schlachta din Rozsahygy pentru 3 articoli scriși în o foaie slovacă, la un an temniță de stat și 1200 cor. în bani.

— Camera advocațională din Pojana a pedepsit pe avocatul slovac Ioan Valasek la 1000 coroane după-ce și tribunalul (din Neutra) îl pedepsise la un an tem-

niță de stat și 1000 cor. pentru „agitatie“ contra Maghiarilor. Procurorul a cerut să i-se ia și diploma de avocat, dar camera s'a îndestulit cu pedeapsa în bani.

## Nu primesc mila!

Înălțătoare de suflete sunt unele întimplări petrecute între mult încercații Slovaci dela Cernova, cei izbiți de sălbătăcia unui zbir și a citorva gendarmi.

Așa de pildă un lucru de a înaltă mindrie sufletească e faptul, că, după cumplitul măcel în ziua pusă pentru sfîntirea bisericii lor, — familiile celor cu morții, au vrut mai bine să-'și îngroape morții lor fără preot (vezi un astfel de chip în adausul literar „Foia Interesantă“), decît să primească să le facă slujba popa renegat ori chiar maghiar pe care l'a numit episcopul papistaș de care să țin și ei, ca administrator în locu lui Hlinka.

Acum vine o nouă știre de înaltă mindrie sufletească: Ci-că mai multe familii maghiare din Rosenberg (orașul de care e alipit satul Cernova), s'au imbiat a primi în casele lor și a crește ca pe ai lor, pe copiii rămași orfani după acel sîngeros măcel.

Dar neamurile copiilor orfani au respins imbiemîntul „milos“ al familiilor maghiare, spunînd că nu pot suferi, că, după-ce părănții au fost uciși, din copiii lor să se fabrice acum maghiari.

## Unghiță indulcită.

»Lupta« dela 28 Nov. aduce o știre care dovedește, că guvernul e tare strîmător.

Temîndu-să că, după Croați, o s'o iee acum Românii la luptă și n'o să-'l lase să-'și treacă prin dietă legile de legăturală cu Austria nici sub formă de un singur paragraf, — pare-că vrea să înmoaie pe Români, ca macar ei să-'i dea pace.

Mercuri, în 28 Nov., ministrul președinte Wekerle, eșind dela ședința cu furtuna ridicată pentru Vajda, (vezi »Dieta«) a mers la deputații români și i-a întrebat:

— »Ce vreți? care vă sunt păsurile cele mai aproape, să văd de vă pot fi de ajutor?«

Deputații nostri s'au plîns în înția linie de nesfîrșitul șir de procese asupra foilor românești, pe care procurorii guvernului vreau să le poată de-abinele și repede.

— »Și Günther (ministrul de justiție) nu știe despre asta nimic?, zice »Lupta« că a întrebat vulpea de prim-ministru. Și i-a rugat pe deputații români să-'i deie în scris cu ce să simt pe nedrept atacați, să vadă de poate ajuta ceva.

lar' după ședința dietei, dnii deputați Dr. Mihali, Dr. Lucaci și Dr. Maniu, au avut o consfătuire de un ceas cu ministrul în odaia acestuia. Și acolo, zice ziarul din Pesta, deputații români i-au dat în scris durerile românilor pe care guvernul le-ar putea lecu de ar vrea, într'un cîas!

Ministrul a primit scripta și a zis că va vorbi cu ministrul de justiție și cel de interne, — dar' îi roagă cu o cale, ca în săptămînile viitoare, să nu împedec mersul dietei cu interpelări și vorbiri lungi, doar' își poate trece legea sa cea de un paragraf, până cînd e obligat a o trece!

? ?  
Ce unghiță o mai fi, Doamne, și asta?

## Episcopul Dr. D. Radu

dela Oradea mare a avut un îngrijitor privilegiu de a întreveni pentru dreptul limbei române.

Un afurisit de notar din Bihor nu voia să bage la matricula civilă o pereche de însurături români, pentru că îi duseră estras de botez românesc.

S'a făcut arătare la episcopul din Orade și P. S. Sa Episcopul Radu s'a adresat viceșpanului cu o scrisoare plină de hotărîre, sîrînd în apărarea dreptului limbei românești ca limbă oficială a bisericii sale, cerînd vicișpanului să poruncească notarului încăpătînat a-și vedea de slujbă cu cînstă și după lege.

E trst că și la atari „lupte“ a trebuit să ajungem cu acești îndrăzneți soldați ai celui mai nebul șovinism!

## Ce-o fi de școalele noastre?

— Noul plan de învățămînt —

Ni-se pune ceață naintea ochilor pe cînd scriem aceste șire.

Că viitor întunecat să prevestește, ba să pregătește, școalele noastre.

Până acum cum erau, tot mai dădeau cite-o mână de oameni cetitori prin sate, — de aci încolo bunu-i Dzeu, dar numărul analfabeților (celor ce nu știu nici alfabetul, nu știu cetii), va spori grozav printre Români. Și acesta e rău mare. Că totuși e prea adevărat, mai ales de azi încolo va fi foarte adevărat, că numai de ai carte, mai ai și parte! Și de aci încolo Românii puțină carte vor mai putea învăța chiar și în școalele lor proprii.

Ministrul a trimis consistoriilor noul plan de învățămînt pentru școalele populare, lucrat ca explicare (lămurire și tilc) al noiei legi școlare, și apoi a pus în tilc mai aspri paragrafi decît în legea însași!

Cere anume ministrul prin noul plan de învățămînt, că de aci încolo obiectele așazicînd neînsemnate, ca gimnastica, desemn, caligrafia și lucrul de mână, să se facă cu ajutorul bun al limbii maghiare, ori numai în limba maghiară.

Să-'i desemnezei copilului pe tablă o furcuță, un cuțit, și să-'l pui să o facă și el și să-'i spui cum să zice aceea pe ungurește. Doar asta nu-'i lucru mare. Tot ce va desemna să știe spune cum se zice pe ungurește.

In ora de lucru de mână învățătoarea arată copilelor cum se coase o floare, cum se face cusut un chip de scaun, de masă, o pasere, și îi spune cum să chîmă pe ungurește. Tot ce vor lucra, să știe pe ungurește. Gimnastica, o, asta e mai ușor! Dacă feciorii noștri învață le cătane exerțirul pe o comandă străină de limba lor, cu cit mai ușor vei putea face cu copiii marșul, mișcările, îndoirile, pe comandă ungurească. Iacă nu-'ți cere mult ministru. Iacă o nimica toată.

In oara de cîntări e iertat să cînti românește cit vrei, dar' să înveți — de-'i mai avea vreme, — ca Tatăl-nostru numai 16 cîntări ungurești, cu himnusz-uri, șozat-uri și cite cicioșeni toate!

Intre oare apoi, învățătorul e dator a sta de vorbă cu copiii pe ungurește. Așa ca de glumă, ca de petrecere de vreme. Iacă nu-'i lucru mare. Atîta de ce să nu facă?

Ba, tot cu aceeași bunăvoință, cere ministrul că în ora de comput, de istoria patriei, de maghiară, cătră capătul orei părătur din urmă, cel mult jumătate de oară, după ce adevărat în jumătatea dintii le-a propus românește, să le talmăcească și pe ungurește socoata ori istorioara ce au învățat-o românește. Iacă nu-'i lucru mare. Limba de propunere e română, în aceea să și propune intii, pe urmă e numai așa un fel de tilc, o probă că cum ar merge asta și pe ungurește? Un pic de bunăvoință dela învățător și e bine. Că mîne bunăvoința de azi să va proface în datorință și limba-oaspe va cuprinde ea tot mai mult din terenul limbii stăpîne în școală, — de asta nu trebuie să vă temeți.

Destul că planul cel nou de învățămînt o ia din napoi spre înainte, pornește cu obiectele cele „neînsemnaie“: desemn, gimnastică, lucru de mână, apoi dela oarele cele regulate își cere șiesi numai pauzele dintre oare, cel mult și părătur din urmă a oarei regulate, — iar toate acestea la olaltă dau o socoată așa de frumoasă, că oare curate de limbă românească vom mai avea și în școalele noastre românești numai oara de religie și cea de limbă română, încolo celelalte toate adunate, fac loc limbei maghiare cam de două ori atîta în școală, cit celei românești!

Acestea, precum aflăm, viitorul plan al învățămîntului în școalele noastre.

Plan pe urma căruia ministrul cere, că la terminarea școalei populare, fie-care băiat să știe vorbi bine ungurește...

Intrebare ce-or mai putea „dabori“ din el consistoriile prin întrepunerea lor. Nimic.

## O „dragoste“ ciudată.

Ciudată nație mai poate fi și nația asta a noastră valahă!

Toți o urăsc și toți ar vrea totuși s'o aibă!

Pe vremuri Principii calvinii ai Ardealului, pe cînd era Principat de sine stătător, atîta de tare urau nația asta, că de și gemea țara lor de mulțimea acestei nații, totuși nu voiau să o cunoască ca trăind și ea aici, ci făcuseră legea celor »trei națiuni« recunoscute, care zicea că numai Ungurii, Săcuii și Sașii sunt națiuni, încolo grosul țării, poporul mare român, era o grămadă de oameni suferiți în țară până ce le-a plăcea „domnilor“, adevă celorlalte 3 „națiuni“.

Și, aici e ciudățenia, totuși atîta de mult o iubeau aceiași principii atot-puternici că ei înșiși au luptat pentru scoaterea limbei slave din biserica Românilor și aducerea limbii românești, traducîndu-le ei înșiși Românilor cărți bisericești, catechismul, biblia chiar, și tipărindu-le românește! Căci credeau că prin asta pot să-'și atragă loruși sufletele Românilor și să-'i aducă la credința lor calvină, din ale cărei învățături vîrseră unele în catechism...

Dar n'au izbutit. Românul a rămas român. Doar o pătură de ciocari și nădrăgari s'a deslipit de grosul poporului și s'a pierdut pentru el.

Mai tîrziu aceeași dragoste ciudată i-o arătară urgișilor de Români, atotputernicii curții împărătești din Viena, dar cu mai multă reușită, cînd făcură unirea.

De atunci și până azi, din răstimp în răstimp ni-să mai arată ochilor aceeași ciudățenie: băbați așezați în scaunele de domnie, sftetnicii diriguitori ai sorții țării, ne dau cu o mână semnele urei lor, cu cealaltă cearcă să ne îmbrățișeze cu „iubire“! Dintr'un ochiu al lor ne fulgeră încruntarea urei, celalalt ochiu ne ride cu „amor“ și ne chîama spre ei!...

Zău așa.

Chiar Koșuth cel mare, la 48 așa era: cu două inimi și două obrazuri pentru noi, cu o inimă trimitea husarii asupra lui lanou, cu cealaltă pe Dragoș și soții purtînd în mână steag alb pe care scriesese: frățietate vreau cu voi!

După el au mai făcut și alți băbați politici maghiari așa. Ba par'că mai altfel ca el.

Chiar și fiul său, Koșuth cest mic și reumatic, face așa: cu piciorul în care n'are mult reumatism dă după noi,

iar cu mâna stîngă scrie foaie românească „Lumina“ (mai bine i-ar zice „Făcîrnica, Minciuna“!), prin care numai nu omoară cu dragostea poporului românesc și îl povă-țuște ș-a și ș-a spre dum-niasa!..

Acum un nou făt de acesta cu două obrazuri descopere prin „Gazeta“ dela Brașov preotul gr.-cat. român Moise Brumboi, catechetul șco-larilor gr.-catolici dela școa-lele din Brașov. Părintele Brumboi anume a aflat, că directorul gimnaziului roma-no-catolic din Brașov, Buslig Ioszeif (ce nume „curat“ ma-ghiar!) a pus în mîna părin-ților acelor copii români gr.-catolici cari cercetează numitul gimnaziu, o tipări-tură, pe care îi roagă să o subscrie, și care tipăritură sună așa:

Declarație. Eu subscris, fără de vre-o siluire din altă parte, și fără de a fi înfruntat de cineva, îndemnat numai de chibzuiala cu grijă asupra foloaselor fiului meu, prin a-cesta vin a-mi da deplina învoire părintească, ca fiul meu N. N. elev de religia gr.-cat., de acum să-și ia învățătura religioasă îm-preună cu elevii romano-catolici ai liceului rom.-catolic din Brașov. Mă mai simt îndemnat la aceasta cu deosebire pe urma faptului, că în Brașov nu este preot gr.-catolic, apoi cu gîndul, ca fiul meu, pe care îl cresc cu jertfa grea a banului, să poată fi totdeauna în grijă și disci-plină bună, și să primească o temeinică creștere religioasă. — Noemvrie 1907.

(Subscrierea).

Adecă, mă rog, să dee pecetea de învoire, că își lasă copiii să învețe religia (auzi mă: „Religia“!) la pater-ul papistaș al gimnaziului, dela care va primi o creștere temeinică (înțelegi?) religioasă, că dela preotul său român nu e destul de „cu temeiul...“

Am înțeles, am înțeles! Religia e mai temeinică dela pater-ul papistaș (după care de altfel părintele Brumboi merge coadă la Joia verde!), decît dela preotul român, mai ales că acesta i-o propune românește, iar paterul i-o va propune ungurește, deci „mai cu temeiul“.

Trebue că tot nu e așa de urît sufletul acestui urgisit popor valah, de umblă așa de tare după el Koșuth, Buslig și alții ca ei.

### Glasul Domnului.

Glasul poporului e glasul Domnului. — Jertfa Bradului, pentru gimnaziu. —

(Urmare și înac.)

Am înțeles, că s'au schimbat împrejurările. Învățătura, ce o dau cele 4 cl. g. e prea puțină, ca să putem merge la preoție și acuși va fi prea puțină și pentru dascălie. De alte cărări a vieții nici nu mai pomenesc, căci azi pentru toate să cer 8 clase. Cu 4 cl. g. mai poți fi numai plugar, măestru, negustor. Alte neamuri chiar și la aceste de mult să pregătesc cu mai multă carte. La noi un singur tiner, — până azi — a înțeles că matura în lucrătoreea de mașinărie. Desigur în viitor nu mai astfel vom putea merge a-lătura cu alții, dacă vom avea și noi 8 clase. Dar' cu cit mai

mare lipsă vom avea de 8 cl. peste alți 20—30 ani!?

Ținînd samă de adevărul, că omul, care nu înaintează, în ale învățaturii, nu stă pe loc, ci dă îndărpt, ca omul prost, fără carte, e asemenea apei pu-turoase din bălțile mocirloase, — prezidentul reprezentanței gimnaziului, însufletitul proto-pop al nostru, Vasile Damian, preotul slujitor la acest sfînt altar P. Rimbaș și cu directorul de acum al gimnaziului nostru în primăvara anului 1899, cînd pe tronul în strălucire păstrat al nemuritorului Metropolit Șaguna, s'a înălțat prin voința lui Dzeu și încrederea deplină a poporului, clerului, guvernului și M. Sale, gloriosului nostru Impărat și Crai, I. P. S. Sa Archiepiscopul și Metropolitul Ioan Meșianu, ținutune-am de sf. datorință a-l saluta în numele gimnaziului și ai atrage părinteasca luare a-minte asupra școalei noastre, rugîndu-l pe I. P. S. Sa să ducă la îndeplinire lucrarea măreață începută de fer. Șaguna și vrednicii săi contimporani, căci s'a împlinit vremea...

Am primit făgăduința sărbătorească, că dacă Dzeu îi va lungi firul vieții și își va pune în ordine afacerile din apropierea Sa, își va îndrepta privirea și asupra școalei noastre.

Părintele-Metropolit a săvîrșit lucruri mari. Visul fericitilor Șaguna și Miron, de a vedea o biserică-catedrală în Sibiu — trup s'a făcut.

Indată s'a apucat de o lucrare tot atît de măreață.

#### Pastorala (Nr. 11.948 Pres. din 1906)

citită în biserica noastră a doua zi de Crăciun e un punct însemnat în viața gimnaziului nostru. Ea e plină de învățături frumoase, în care după ce arată chemarea unui gimnaziu și lipsa lui cea mare la noi, mărturisește curat la lumina soarelui „că toate popoarele mai înaintate numai prin în-vățătură au ajuns la va-

za, bunăstarea și poziția, de care să bucură și pînă nu vom jertfi și noi pentru luminarea noastră, precum fac popoa-răle mai luminate, nu ne putem aștepta nicila viitor mai bun, ci din con-tră la zile tot mai rele.“

Astfel premergînd cu pildă vie, jertfind însuși „de astă dată“ modesta sumă de 200 cor., cere spriginul tuturor fiilor săi.

Această pastorală e che-mată să fie piatra unghiulară în zidul școalei noastre. După sute de ani ea va preamări pe urzitorul ei, carele la vîrștra de 80 ani, plină de pățenii închi-nate din fragede tinerete pînă la bătrînețe strălucite, pentru luminarea poporului și binele obștesc, — din căldura inimii grăește și jertfește pentru înăl-țarea Sionului românesc din mijlocul Zarandului. Să știți, Fra-ților, că dacă pastorala va afla răsunet, ea va mîntui gimna-ziul nostru și va face cea mai mare cinste neamului nostru, iar de vom rămînea surzi, ne-păsători, noi înșine ne vom do-vedi nevrednici de o soarte mai bună.

Pastorala s'a cetit în bise-rica noastră în a doua zi de Crăciun, cînd n'au fost la bise-rică mulți oameni. Comitetul parohial m'a însărcinat pe mine prezidentul său, pe parohul P. Rimbaș și pe episcopul I. Germîș să cercetăm casele parohienilor noștri și să le dăm prilej de a jertfi „fiește casele precum să îndură cu inima, nu dintru părere de rău, sau de silă: că pe dătătorul de bună voie iubeste Dzeu“ (Pavel, Corinteu, II. 9. 6).

Am intrat numai în 85 case. Din aceste numai două au fă-găduit, iar celelalte au jertfit și au făgăduit, încît numele lor poate fi însemnat în cartea școa-lei cu litere aurite.

Numele și sumele sunt ur-mătoarele:

	a subscrier. cor.	din cari a plătit cor.
Biserica gr. or. . . . .	1000.—	200.—
Vasile Damian, ppresb. . . . .	1000.—	280.—
Dr. I. Papp și soția Veturia, avocat . . . . .	2000.—	500.—
Dr. P. Opiș și soția Eugenia, dir. g. . . . .	1000.—	300.—
Alex. Draia și soția Leliția, cassar . . . . .	1000.—	100.—
Nic. Obădău și soția Victoria, neg. . . . .	1000.—	200.—
I. Cutean și soția Ela, neg. . . . .	500.—	100.—
Adam Damian și soția Olimpia. cont. . . . .	500.—	50.—
Tr. Suci, profesor . . . . .	500.—	42.—
I. Pap, funcționar . . . . .	500.—	—
Aron Feier, proprietar . . . . .	300.—	—
Dr. I. Tisu, medic . . . . .	250.—	—
Georgiu Părău, dir. g. în. p. . . . .	200.—	20.—
Const. Costin, prof. g. i. p. . . . .	200.—	—
Petru Rimbaș, preot . . . . .	200.—	33.34
Leliția Rimbaș . . . . .	200.—	25.—
Stefen Albu, prof. . . . .	200.—	61.96
Vasile Boneu, prof. . . . .	200.—	61.96
Dr. I. Radu, prof. . . . .	200.—	61.96
I. German, preot-inv. . . . .	200.—	61.96
M. Stoia, preot-inv. . . . .	200.—	61.96
I. Ghișă, funcționar . . . . .	200.—	16.68
George Impărat proprietar . . . . .	200.—	100.—
I. Bogdan, proprietar . . . . .	200.—	60.—
Ilie Ometa proprietar . . . . .	200.—	20.—
Toma Oțel, zidar . . . . .	200.—	30.—
Petru Cioflica, croitor . . . . .	200.—	25.—
Avisalon Feier, cismar . . . . .	200.—	33.34
Achim Toader, plugar . . . . .	200.—	50.—
Aron Radu, cismar . . . . .	200.—	50.—
Petru Elorinca „ . . . . .	200.—	47.80
P. Bolcu, proprietar . . . . .	200.—	25.—
Teodor Popa „ . . . . .	200.—	40.—
I. Stanciu, neg. . . . .	200.—	30.—
I. Săbău, propr. . . . .	200.—	—
P. Bota. not. în p. . . . .	200.—	200.—
Nicolae Timbus, măc. . . . .	200.—	50.—
Militon Giurgiu, măc. . . . .	100.—	50.—
I. Impărat, măc. . . . .	100.—	26.—
Constantin Costea, crîsnic . . . . .	100.—	50.—
Dem. Maniu, ospătar . . . . .	100.—	50.—
N. German și soția, cismar . . . . .	100.—	20.—
Florea Urs și soția, plugar . . . . .	100.—	65.—
Ilie Zirna, timar . . . . .	100.—	50.—
Elena Zirna, soț. de timar . . . . .	50.—	50.—
Emil Pop, curelar . . . . .	50.—	50.—
Maria Ivan, soț. de timar . . . . .	50.—	25.—
Adam Bolcu, plugar . . . . .	50.—	6.20

George Jula, inv. . . . .	50.—	—
Văd. Elisa Bota . . . . .	40.—	30.—
Avisalon Banciu, prof. . . . .	40.—	—
Ion Furduiu, propr. . . . .	40.—	10.—
Ales. Bușu, propr. . . . .	40.—	10.—
G. Costea, cantor . . . . .	50.—	12.—
Eugena Fejertoi . . . . .	20.—	20.—
Iosif Șortoc, timar . . . . .	20.—	20.—
Nic. Borza, propr. . . . .	30.—	—
Nicolae Costea, timar . . . . .	30.—	10.—
Văd. Tecla Popa . . . . .	20.—	10.—
Pascu Bordea, plugar . . . . .	20.—	—
Tovie Indrieș, plugar . . . . .	20.—	—
Ladislau Irodencia, cismar . . . . .	10.—	10.—
Vasile Irodencia, timar . . . . .	10.—	10.—
Lucretia Feier . . . . .	10.—	10.—
I. Fărău . . . . .	10.—	10.—
Dum. Giurgiu . . . . .	10.—	10.—
George Stefan . . . . .	10.—	10.—
Nicolae Luca . . . . .	10.—	10.—
Amos Feier . . . . .	10.—	10.—
I. Anghel, inv. i. p., . . . . .	10.—	—
George Golcea, timar . . . . .	5.—	5.—
G. Jula . . . . .	10.—	5.—
I. Luca, Militon Feier, Florea Mihet, Petru Jula, Știopu Florea, I. Banciu, plugari membrii în ctl. parohial au oferit cite . . . . .	10.—	10.—
Pav. Pap, fun., Vas. Cruciu, cismar, au dat cite . . . . .	5.—	5.—
Nic. Coinop, croitor . . . . .	5.—	5.—
I. Costea, plugar . . . . .	4.—	4.—
D. Suci . . . . .	4.—	4.—
Adam Suci . . . . .	2.—	2.—

Astfel parochienii nostri au oferit la pastorala arhierescă Cor. 16.055, din cari au solvit Cor. 3392, mai restează cu 12.662 Cor. 84 fil. și mai sunt încă numărâși, cari au făgăduit că în curînd vor intra între jertfitori.

Dragostea cu care ne-au în-timpinat pretutindenea, ne-a um-plut inimile de bucurie și nă-dejde. Zărim un viitor mai bun pentru noi, — numai noi să ne dovedim vrednici de el.

Glasul Preasînțitului Părinte a aflat răsunet și în alți frați. Astfel parochienii din Mesteacăn, deși în asemănare cu noi sunt mult mai îndărpt, au oferit Cor. 1400, Văcenii Cor. 2700, Criștoreni Cor. 3200 și alții, cari au în fruntea lor preoți vrednici, — lumina lumii, sarea pămîntului.

Alții din depărtări mai mari au trimis de-adreptul la direc-țiunea gimnaziului vre-o 50.000 Cor., la cassa consistorului ar-chidiecean vre-o 30.000 Cor, banca „Crișana“ a subscris 50.000 Cor, Ardeleana din Oră-știe 20.000 Cor., „Albina“ din Sibiu 10.000 Cor., „Doina“ din Cămpeni 2000 Cor., „Lipovana“ din Lipova 2000 Cor., „Zaran-deana“ din Băița 1000 Cor. și altele fiecare cit poate și cum pricepe și cum pricepe sfînta cauză a gimnaziului nostru. Să fac petreceri, concerte pentru gimnaziul nostru. Mirsele își închină venitul jocului lor pe altarul culturai. Pun cununi vecinice pentru cei răposați și altele. S'a înscris și închinat pînă acum vre-o 180.000 cor. într'un an.

Avem deplină încredere, că mijloacele de lipsă să vor a-duna în scurt timp, deoarece-ce bărbății noștri cu dare de mîna și inimă mare — mecenajii ne-amului românesc — încă nu și-au rostit cuvîntul. Dar' sigur e, că dorința lor nu poate fi alta, de-cît să sprijinească neamul în-tru înaintare spre cultură, spre desăvîrșire, spre Dzeu, deoarece-ce cu cit vom fi mai luminați — educați — cu atît vom fi mai vrednici de noi înșine și mai mulțumitori față de luminătorii și binefăcătorii noștri. Sperăm în Dzeu, că nici cele peste 100 bănci române nu vor rămînea în nepăsare. Și ele vor înțelege că jertfa cea mai sfîntă și mai românească e aceea — pe care o înalță pentru întregirea gim-naziului nostru din Brad — iz-vorul nesecat de lumină, morală și patriotism al neamului ro-mânesc.

Par'că văd zorile zilei mă-rețe, cînd Preasînțitul nostru

a subscrier. cor.	din cari a plătit cor.
George Jula, inv. . . . .	50.—
Văd. Elisa Bota . . . . .	40.—
Avisalon Banciu, prof. . . . .	40.—
Ion Furduiu, propr. . . . .	40.—
Ales. Bușu, propr. . . . .	40.—
G. Costea, cantor . . . . .	50.—
Eugena Fejertoi . . . . .	20.—
Iosif Șortoc, timar . . . . .	20.—
Nic. Borza, propr. . . . .	30.—
Nicolae Costea, timar . . . . .	30.—
Văd. Tecla Popa . . . . .	20.—
Pascu Bordea, plugar . . . . .	20.—
Tovie Indrieș, plugar . . . . .	20.—
Ladislau Irodencia, cismar . . . . .	10.—
Vasile Irodencia, timar . . . . .	10.—
Lucretia Feier . . . . .	10.—
I. Fărău . . . . .	10.—
Dum. Giurgiu . . . . .	10.—
George Stefan . . . . .	10.—
Nicolae Luca . . . . .	10.—
Amos Feier . . . . .	10.—
I. Anghel, inv. i. p., . . . . .	10.—
George Golcea, timar . . . . .	5.—
G. Jula . . . . .	10.—
I. Luca, Militon Feier, Florea Mihet, Petru Jula, Știopu Florea, I. Banciu, plugari membrii în ctl. parohial au oferit cite . . . . .	10.—
Pav. Pap, fun., Vas. Cruciu, cismar, au dat cite . . . . .	5.—
Nic. Coinop, croitor . . . . .	5.—
I. Costea, plugar . . . . .	4.—
D. Suci . . . . .	4.—
Adam Suci . . . . .	2.—

archiereu cu toiagul în sfîntele sale mîni să va coborî în mij-locul nostru și va binecuvînta piatra din fundamentul școalei celei noue, care acuși să va în-temeia, și cerînd binecuvînta-rea Dlui, va revărsa-o asupra tuturor celor, cari au auzit și înțeles glasul său.

Are să fie aceea, Fraților, o zi sfîntă pentru noi, mai ales pentru noi Zarandeni!

Drept aceea, ca nimeni să nu rămînă fără bucuria ce o simte în sine, cel ce-a făcut vre-o faptă bună, cel ce-a aju-tat o cauză sfîntă: rogu-Vă de-schideți-Vă cu toții in-i-mile! De veți jertfi chiar și numai cîte 10 ori 20 fil., să știți că și acestia vor fi primiți întocmai ca și miile de coroane, și vor fi tot atîtea cărămizii sfînte în zidirea trainică, mă-reată, pe care dinții vremii nu o vor roade, apele nu o vor duce, furii nu o vor prăda...

Ca să puteți desăvîrși această jertfa curată și Dlui mult plă-cută în conțelegere cu epitropia aflam de bine a sta la esire începînd de azi nainte, în fie-care Duminică și sărbătore, pînă la Crăciun, 2 inși în ușa bisericii, pe care es bărbății, iar' 2 inși la ceea, pe cari es fe-meile și a primii filerii Dv. Îi vom însemna într'o cărticică și la S. sărbători ale Nașterii Dlui vom ceti aici în biserică, nu-mele inimilor bune. Las s'o vadă lumea și să înțeleagă toți frații, că vrem să ne luminăm min-tea și să ne întărim Sionul.

Aud uneori pe unul ori altul vătîndu-se, că-i sărac. Să știți fraților, că învățătura alungă sărăcia, tocmai precum lumina întunerecul. Noi nu suntem să-răci. Nu s'a așezat aici vre-un străin, fie Român, Neamț, ori Evreu, Armean, Sas, ori ori-ce alt neam, pe care noi să nu-l fi îmbogățit. El a lucrat, a cru-țat și noi săracii i-am cărat cu cupa și cu carul. Să știți și aceea că Dzeu răsplătește insu-tit și înmiit celor-ce jertfesc pen-tru luminarea și înaintarea lor și a neamului lor. Vom avea deci răsplată pentru jertfa cea curată! Fii noștri ne vor pream-ări, tocmai cum preamărim noi pe vrednicii noștri preoți.

Să avem — Vă rog Fraților, toată încrederea în noi și puterile noastre. Să știți, că dacă Dzeu ne va ajuta să înălțăm în acest loc sfînt școala, pe care părinții noștri au croit'o și întemeiat'o pe înțelepciunea Marelui Andreiu Șa-guna și a contemporanilor săi: Pipos, Hodoșiu, Frâncu, vom să-

virși cel mai mare lucru, vom da dovadă, că înțelegem suflarea vremii, că glasul Dlui: înțelep-cimea, străbate inima noastră. Sus deci inimile! Mic cu mare, sărac și bogat, tînr și bătrîn, fiește care să jertfească, precum să 'ndură, din inimă curată spre a sa mulțămire, pentru a neamu-lui său înaintare, pentru a pa-triei iubite întărire și astfel do-vedă-vom că glasul poporului e glasul Domnului!

### America să înecă de mulțimea oamenilor, și începe a-i da napoi!

— Cine-l euminte, nu mai pleacă a-cum la America! —

Era și nefiresc ce să pornise de cîțiva ani.

Oamenii, și cu treabă și fără treabă, își luau numai catrafusele și haid' la America!

Indeosebi Ungaria vărsa potop de lume pe țărmiile Americii.

Acum a dat peste America un mare năcaz: fiind o luptă încordată între milionarii cei mari și între stat, și mai ales zvrîndu-să foarte mulți în întreprinderi din cale a-fară mari, la care trebuesc bani nu glumă, s'a început goana după bani în America și în afară de America, și s'a stîrnit o criză, o lipsă de bani, că fabricale cele mai demult în lucrare, s'au văzut una după alta puse în fața celei mai negre stări: banii nu să mai pot căpăta, că-i-au supt întreprinderile cele nouă și i-au scumpit la nebulnie, încît în-treprinderile vechi să vad silite de greul zilei ori să se restoarne ori să stee locului pînă la zile mai bune. Unele după altele fabricale și-au împuținat lucrul, unele l'au oprit de tot, — și fiecare varsă zi de zi mai multă mulțime de oameni pe drumuri, ne-mai dindu-le lucru.

Despădăduiți, oamenii care pot își caută calea napoi spre casă, și s'a pornit acum așa un val napoi spre țărmiile mării, cam cum de mare era, ba mai e, valul ce de aici pornește într'acolo.

Dar cuminți sunt acum numai cei-ce vin, nu și cei-ce să duc, că la pustiu și la gol să duc!

Am primit 3 scrisori dela 3 frați Români din America, cari ne roagă să dăm povețe cestor de acasă că acum să nu mai plece nimeni la America, că la rău pleacă!

Ne facem datorința a da astă șire fraților noștri de prin sate, rugînd pre cetitorii de foi, să o spună mai departe și la cei ce nu cetesc.

Că acum America pătimește chiar ca omul ce a mîncat prea mult. Și ea prea a înghițit la lume după lume și acum nu o mai poate mistul, o dă napoi.

Și foile românești din Ame-rica spun că e o mare pornire printre oameni pentru reînțoar-cerea în patrie.

Acei dar', cari vi-ați cerut ori vi-ați și scos pasapoartele, dar încă n'ați plecat, stați lo-cului pînă veți auzi vești despre altă întoarcere de lucruri în A-merica, — că acum în ceas slab ar fi să plecați.

Ministrul de agricultură a trimis „Reuniunii economice“ dela Orăștie (și tuturor din țară) telegrame prin care le roagă să înștiințeze că cine și cam de câți lucrători are lipsă prin țînut, că corăbiile dela America vin pline de oameni ce se întorc acasă năcăjiți și n'au lucru, și ar dori să le căutăm toți locuri de lucru pe unde putem.

Cei ce au lipsă de lucrători, de servitori să se înștiințeze la „Re-uniunea noastră Economică“ ori de-adreptul la ministeriu, ca să poată îndruma pe unii alții să-și afle de lucru, — că uite chiar în rea vreme sunt siliți să vină acasă, în acest an rău și scump!



# Din Dietă

## Pricina cu Dr. Vajda.

După trăgănarea de acuși trei pătrare de an, — în ședința dela 26 Nov. comisia de imunitate, ce era datoare a lua sub scutul său pe deputatul vătămat de soții săi Dr. Vajda, a venit cine-cinește cu o propunere în treabă.

Nu putea zice că dreptul lui de deputat (imunitatea. dreptul ce-l scutește contra ori-cărei atingeri), n'ar fi fost vătămat. Da, a trebuit să recunoască, că i-a fost vătămat de chiar cei ce înșiși ar trebui să fie cei mai mari paznici ai acestui cel mai mare drept al lor, de soții săi deputați.

Și fiindcă ori-cine, care să a-tinge și vătămă dreptul acestuia deputaților, trebuie să fie pedepsit, — comisia dietală voind să împace și capra și varza, a recunoscut că s'a păcătuțit contra lui Vajda, dar zice, nu s'a putut dovedi că cine anume l'a vătămat în dreptul lui dându-l afară?

Și așa neputînd ști cine-s vinovați, zic vultpii din comisie, — dieta află că s'a greșit față de Vajda, dar mai mult nu are ce face. Vajda fie mulțumit că s'a cunoaște de dietă, că s'a făcut greșală față de el și asta e o împăcare a lui. Vie în pace în dietă.

Dep. Nagy cere ca nici atît să nu s'a facă, ci să se treacă la ordinea zilei peste toată povestea asta!

A vorbit însă la lucrul acesta dep. Dr. Maniu, în numele Românilor, arătîndu-și nemulțumirea sa față de această propunere bătărană, ba și de isprava comisiei, căci comisia putea găsi pe vătămătorii lui Vajda și trebuia să propună ceva pedeapsă pentru ei.

„Vă mărturisesc, zice Dr. Maniu, că nu m'am așteptat ca făptuitorii să se ascundă și să fugă de răspunderea faptei lor, precum fug... Cere ca dieta să întărească prin votul său, că greșală s'a făcut față de Vajda!

Dietă așa a și primit. Lui Vajda i-s'a dat în parte drept, dar nu s'a făcut destul, că pe mișcii ce l'au împins afară, s'a făcut a nu-i ști cine-s și ei nu au avut curajul și cinstea a să spună, — și așa s'au scos de sub ori-ce pedeapsă.

## SOCIETATEA DE TEATRU.

Duminecă în 17 Nov. s'a ținut la Cohalm adunarea societății pentru crearea unui fond de teatru român. Vicepresidentul Virgil Onițiu, directorul gimnaziului din Brașov, a deschis ședința cu o vorbire strălucită, o caldă închinare culturii române.

Întru întimpinarea comitetului societății au eșit frunțași mulți din Cohalm. Dl G. Fuciu, secretarul comitetului aranjator, a rostit un cuvînt de bineventare. A răspuns dl V. Onițiu.

La seara de cunoștință a luat parte, vre-o 40 frunțași din Cohalm și jur.

Duminecă dimineața s'a slujit parastas pentru Iosif Vulcan, întemeietorul și președintele societății de teatru până la moarte. La biserica gr. or. au slujit 3 preoți, cîntările și răspunsurile le-a cîntat corul „Acordul“ din Brașov. — La biserica gr. cat. a oficiat vicarul Făgărașului cu 4 preoți.

La orele 12 s'a deschis adunarea prin dl V. Onițiu. Discursul a fost ascultat, cu evlavioasă luare aminte și viu aplaudat de publicul de față.

După cuvîntul de deschidere, dl preot Ieronim Buzea din Șona, a salutat comitetul pentru că a hotărît să țină adunarea în Cohalm. Iar dl preot local I. Bercan a salutat adunarea în numele Asociației n.ii. Dl Vasile Goldiș a salutat în numele „Asociației cult. aradane“.

Tuturor le-a mulțumit dl Virgil Onițiu.

S'a hotărît apoi să se iee scris la protocol despre parastasul în cele două biserici pentru odihna sufletului fostului president Iosif Vulcan.

S'au ales comisiunile obicinuite pentru cercetarea rapoartelor, apoi s'a cetit dizertația dlui Valeriu Brăncuș: „Pro memoria“.

Cu aceasta s'a încheiat ședința I.

A urmat banchet, la care au luat parte cam 150 persoane. Dl V. Onițiu a închinat pentru Maj. Sa., Protopopul T. V. Gheaja, pentru comitet. Dr. I. Blaga răspunde. Dl vicar Dr. V. Macaveiu pentru primpretorele Dr. Tompa, care mulțumind spune că adevărata cultură trebuie să ne unească și să ne facă patrioți buni pe toți. Se bucură de răspîndirea culturii românești, căci prin cultură se vor obli neînțelegerile.

Dl deputat Vasile Goldiș închină pentru poporul sășesc, care a introdus înfiadată cultura în această țară. Preotul sas Iosef mulțumește pentru frumoasele laude venite dela „un deputat al poporului cel mai cu viitor“.

Seara a fost concert dat de societatea corală „Acordul“ sub conducerea dlui G. Dima. S'au cîntat compoziții de Chiriac, Musicescu, Dima, Mureșianu, Mendelssohn.

Luni s'a ținut ședința a II-a. Public puțin. S'au cetit depeșile de felicitare. Dl Arel P. Bănuțiu, studentiatul societății, a cetit lucrarea sa interesantă „De după culise“.

Se arată cu plăcere că s'au înscris noui membri la societatea de teatru: 1 fundator, 6 pe viață, 21 ordinari și 14 ajutători, încassîndu-se cu totul 1440 cor. 40 bani.

Se citește raportul cassarului. Averele societății a crescut cu 80.000 coroane în ultimii 3 ani.

Dr. I. Blaga, ca secretar cetește raportul comitetului. Scoate la iveală frumoasele sfîrșituri ale adunării generale din anul trecut, în Lîpova, și că Societatea are azi trei stipendiști d-nii Bănuțiu, Crișan, Băila. Dlui Z. Bărsan i-s'au votat 1200 coroane ajutor pentru turneurile de astă-vară.

Mai arată, printre altele, raportul că pictorul Smigelschi a pregătit noui diplome de membri, cu desemn pe motive românești. S'au ținut 138 reprezentații teatrale, în în 1906/7. Raportul închee cu propunerile obicinuite, și cu una nouă: de a lăsa vacant doi ani de zile scaunul prezidențial, în semn de recunoștință pentru răposatul I. Vulcan.

Ajungînd la rînd alegerea de nou a comitetului. Este reales vechiul comitet.

Dl V. Onițiu încheie adunarea prin un călduros discurs. Părintele l. Bercan, mulțumește.

Seara a fost reprezentație teatrală: „Nezdrăvniile divorțului“ la Labichet în care rolul principal l'a avut dl A. Bănuțiu, care a jucat bine.

Sărbările s'au încheiat cu o petrecere însuflețită, în care a luat parte și țărani, cu un joc al ținutului.

## NOUȚĂȚI

**Intre Croați și Maghiari** s'a iscat în dietă din pricina dlui Dr. Vajda o frumoasă încercare: A voit să vorbească și un Croat pentru Vajda, firește croatește. La asta s'au ridicat koșutiștii ca mușcați de șerpe și zbierau:

— Ce aveți voi cu treaba asta? Nu vă lăsam să vorbiți!

— Treaba lui e a tuturor! Ce s'a întimplat lui Vajda, să poate și nouă. Avem drept să vorbim!

Și s'a pornit zgomotul care a ținut până ce președintele a fost silit a ridica ședința.

După asta s'a urmat cearte prin salele vecine și ambrituri, ajungînd până la amenințări cu pumnul și cu întoarcere de palme!

Incolo obstrucția croată, ține încă, spre marea supărare și îngrijorare a guvernului, care nu-și poate trece

repede legile de care are neapărată trebuință.

**Ce-o fi cu pactul la Orăștie?** În orașul nostru Orăștie a fost statorit prin înțelepciunea înaintașilor, un pact, o bunăînvoire, între cele 3 naționalități: Sași, Români și Unguri ce locuesc orașul, prin care pentru a încunguira frecările și luptele în jurul conducerii orașului, s'a dat fiecărei națiuni locul său, ce i-s'a cade după numărul alegătorilor dietali, în reprezentanța (comunitatea) orașului, partea sa de funcționari la oraș, dreptul egal al tuturor 3 limbilor, — lucru destul de po-trivit (deși nu arare cu scurtarea dreptului Românilor).

Pactul acesta, ca o învoire pac-nică, s'a prenoește din 6 în 6 ani.

Acum vine iar' sub revizie. Con-cetățenii nostri maghiari sunt con-voțați pe Duminecă în casină pen-tru a lua înțelegere privitor la el. Printre ei nu-s puțini aceia cari zic, că Românii să fie dați în lături, să se lege numai Sașii cu Ungurii, că avînd așa împreună majoritatea față de Români, să împartă numai e între ei, ce e de „căpătăt“ dela oraș. Credem însă că mințile mai stim-părate vor precumpni și între Maghiari, și nu vor împinge lucrurile la o războire așa urtă, cum ar fi cea, care ar trebui să urmeze după un atare pas provocător față de Români.

Clubul român și-a numit repre-zențanții săi, cari intrunindu-să la timpul său cu trimișii maghiari și Sași, să stabilească măsura dreptă-ții ce s'a cade fiecăruia popor aci, și pe temeiul acela, drept stabilit, să închee pactul pe un nou period de 6 ani.

Binevoitorii foii noastre sunt rugați a ne cîștiga abonamente de probă la „Libertatea“ și adau-se ei „Foia Interesantă“ și „To-vărășia“. Le dăm timp de 3 luni, ori-și-cui, dela ori-ce dat începînd, ca numeri de probă, pentru numai 1 cor. 10 fileri.

**Viriliști la orașul Orăștie** intră în reprezentanță 31 de inși (atîția fiind și membri aleși). Intre cei 31 de viriliști sunt și următorii Români:

Virilistul al doilea în listă: dl I. I. Vulcan, cu dare de 3212 cor. (Intilii virilist e dl Wilh. Binder cu 3367 cor. ce i-s'a iau apoi socotite duplu la 6734). Al 4-lea în listă e dl Nicolae Vlad, apotecar, cu 2575 cor. (duplu); al 8-lea, dl Dr. Aurel Muntean, cu 1565 cor. (duplu); al 10-lea Dr. I. Popu, medic, cu 1324 cor. (duplu); al 16-lea Dr. A. Vlad, deputat, cu 904 coroane (duplu); al 19-lea, Dr. Aurel Oprea, avocat, cu 855 cor. (duplu); al 22-lea dl Dr. Romul Dobo, medic, cu 789 cor. (duplu); al 23-lea Valer Oronaș, func. și hot., cu 766 cor.; al 24-lea „Ardeleana“, cu 722 cor.; al 25-lea dl Dr. Cornel David, medic, cu 715 cor. (duplu);

— adică dintre 31 viriliști ai orașului, 10 sunt Români.

**Congregația comitatului Hunedoarel** e conchemată la ședința pe 6 Decembrie n. a. c. — Peste 140 obiecte puse la ordinea zilei în programul tipărit, mai ales rapoarte despre fonduri și socoteli de-ale comitatului și comunelor.

**Oraș fericit e totuși Orăștiea noastră.** Oamenii au aproape uitat de frumoasele stări dela cassa orașului. Și nici acum încă primarul și sfatul nu află de lipsă să vină cu dare de samă naintea comunității, deși s'a promis „grabnică“ și „aspra“ raportare. Primarul fîi conduce ședințele cu aceeași seninătate, ca și cum nu s'ar fi întîmplat nimic... Și până în ziua de azi comunitatea și publicul orașului, nu au știre că ce lipse s'au aflat, cît s'a defraudat, cine-i de vină și cine va plăti?

**Iarăși trei paseri bune** au zburat din colegiul reformat din loc băieții în gimnaziul inferior. Sunt tinerii Kiss, Molnár și Képes, cari

au fugit cu 150 coroane ce le că-pătaseră de acasă. I-au prins în Timișoara, și au găsit la ei revolvere, cu care ziceau că aveau să se aperse prin pădure de i-ar ataca ceva săl-bătăciune.

**Scumpirea pe toată linia** s'a văzut și în ședința de Joi (28 Nov.) a comunității orașului Orăștie. S'a raportat despre sfîrșitul licitații fin-natelor ce le are orașul, parte în hotar, parte în poeni de păduri. Finațe care anii trecuți s'au dat cu 80 coroane, acum s'au urcat de licitanți la cite 180 cor! Alta de 40 cor. la 96, și așa mai de-parte. Au rămas uimiți și membri reprezentanței, — căci de e bine pentru oraș, e în același timp sâmn, că scumpirea a toate, merge cu pas acuși nebun, încît să în-grozește omul de vederea ei!

**Sat — fără copii.** „B. Hirli.“ scrie, că satul unguresc Nagy-harsány din comitatul Somogy, e acuși fără copii. Femeile atîta-s de stricate, ca nicăiri, că nu vreau să aibă nici macar cite un copil! Deși sunt 2500 locuitori, abia s'a găsec în sat 18 copii de tot, și de doi ani de zile nu s'a mai născut nici un copil în sat!

A, acum înțeleg de ce e lipsă de sporie prin maghiarizarea ce-lorlalte cinstite neamuri din țară.

**Moarte.** Domnul Cornel Deme-ter, apotecar în Orăștie, a îndurat săptămîna trecută o grozavă per-dere, încetîndu-i din viață iubita soție *Veturia Demeter n. Vlad*, în etate de abia 29 ani în al 10-lea an al căsătoriei. Răposata era fiica dlui apotecar Nicolau Vlad și lasă pe urma sa unanime regrete. A fost înmormîntată Duminecă în 24 Nov. n., după ritul bisericii gr-cat., în mijlocul unei mari participări de public. Trimitem sincere condolențe nemîngăiatului soț și intristatei familii.

**O întrebare.** Dl învățător Con-stantin Savu din Nădlac ne trimite o scrisoare, prin care aduce aminte publicului, că prin 1902 dl Dimitrie Birăuț, pe atunci redactor la „Poporul Român“, facuse prin foaia sa apel către cetitorii săi, să deie tot Românul 1 creițar ajutor „Asociației“. Dl învățător Savu își aduce aminte că cetitorii gră-biseră a răspunde apelului și a trimite creițari în acest scop. S'a și început o dare de samă despre sumele incurse de atunci însă n'a mai auzit nimic de soartea aceluia fond și reacează prin aceasta pe dl Dimitrie Birăuț să se declare cu privire la soartea aceluia fond.

**Meseriașii români din loc** au dat Duminecă trecută sara o nouă reprezentație teatrală, anunțată de noi. S'a văzut aceeași bunăvoință la meseriașii noștri de a să pro-duce și a procura cite-o sară de distracție și lor și publicului, — durere, de data asta și-au ajuns mai slab scopul, că au avut piese rău alese, cari nu fac efect. Dile-tanții să vedea că să silesc, au și jucat ei destul de bine, dar cu piesă slabă nici artiștii nu fac is-pravă. Dorim în viitor alegere mai norocoasă și succes mai mare.

**Atelier tehnic de dinți la Orăștie.** Subsemnata îmi iau voie a aduce la cunoștința publicului din loc, că după-ce mi-am sfîrșit studiile de mai mulți ani în stră-inătate (Germania și Svițera), m'am așezat stabil la Orăștie.

Pregătesc dinți artificiali cu fun-dament de cauciuc ori aur, și primesc tot felul de reparaturi ce aparțin tehnicii de dinți.

Doresc a mai accentua, că cu tragerea de dinți și plombarea lor, nu mă ocup.

OARE: numai în zile de lucru dela 9 a. m. — 4 d. a.

Cu stimă  
**Dora Jacobi**  
tehnică de dinți.

**Fă bine neamului tău.** Ca să se înmulțească clasa industriașilor și între Români, redacțiunea foii „Meseriașul“ din Lugoj înlocostește gratis plasarea de băieți la meseriașii noștri, cari caută și în-treabă tot mai mult după băieți, învătăcei (șegîrți, inși) la această redacțiune. La țaria neamului zi-dește tot natul, care ajută clasa aceasta. Redacțiunea „Meseriașul“ roagă deci pe tot iubitorul de neam Român să-i ceară intervenirea pen-tru așezarea de atari băieți, căci ar avea totdeauna unde.

Preoților și învățătorilor mai să-ra-ci i-ar da foaia chiar pe jumă-tate prețul (pe 1 fl. 20) numai ca să-i angajeze la acvirarea de bă-ieții pentru cariera industrială.

Adresa: Redacțiunea „Meseria-șul“ Lugoj. 2-10

## Iertare deserto-rilor de miliție.

Să știe că sute și mii de feciori cari ar fi fost datori a sluji la miliție, aflîndu-să pe vremea asentărilor afară din țară, sau bărbați ce și-au făcut miliția dar după aceea s'au dus din țară și nu au venit la prescisele deprin-deri de arme, — sunt ținuti pe listele militare ca dezer-tori și dacă s'a întorc acasă îi înhață gendarmii și-i duc la miliție unde îi pedepesc aspru, ca „dezertori“, fugiți de cătănie.

Mulți dintre ei n'au fost dezertori, că n'au eșit din țară cu gîndul de a să sub-trage dela serviciul militar, ci i-au dus trebile, nevoile vieții, ca păstori, ca lucrători, duși cu părinții, — dar mai tîrziu n'au mai putut veni napoi, de frica miliției.

Acum Maestatea Sa, la recomandarea guvernului un-gar, a dat un decret, (o scri-soare) prin care face cunos-cut, că iartă tuturor celor ți-nuți ca „dezertori“, greșala lor față de datorințele mili-tare și le dă voe să se în-toarcă în patrie, fără primej-dia de a fi pedepsiți pentru lipsa lor!

Știrea asta va face bucu-rie multor cetățeni ungari înstrăinați fie prin țările ve-cine, fie prin America ori aiurea, printre cari să găsec mulți de aceia, cari ar fi venit bucuross iar acasă, dar nu-i lăsa pedeca cu cătănia!

Chiar acesta a și fost scopul iertării. Că guvernul a văzut că e grozav de mare lipsa de oameni, de brațe muncitoare în țară, prin golul rămas pe urma emigrărilor, și crede că ajută cit de cit reîntoarcerii în țară a unora ori altora.

Prin hirtia Maestății Sale s'a iertare de sub vină de »dezertor«

1. tuturor soldaților, din armata de pe uscat ori de pe apă (marină) cari pe vremea asta s'ar afla închiși pentru oare-care lipsă de asta (că n'a venit la asentare ori la deprin-dere de arme); cu ziua de 2 Dec. (Lunia viitoare) sunt sloboziți toți din arești;

2. Tuturor soldaților cari nainte de 2 Dec. n. s'ar afla trași în cer-cetare pentru vre-o vină de asta sau s'a dat contra lor poruncă de urmărire. Contra tuturor încetăți ori-ce cercetare; fiind datori a să înștiința însă de bună voe la oare-care autoritate (comandă) militară de acum până la 1 Dec. 1909.

3. Celor ce pentru desertiu-ne au fost osîndiți la slujbă mai lungă, peste timpul legat, — li-să iartă slujba prelungită. Cu 2 Dec. n. sunt lăsați din slujbă.

Va aduce, negreșit această ier-tare, multă bucurie la numărôși ce-tățeni ce erau îngrijiiți ori îngreu-nați pentru »dezertațiune«.

Cei-ce însă până la 1 Dec. 1909, doi ani de zile nu s'a reîntorc și nu s'a înfățișează la vre-o comandă militară (avînd a-și face slujba cu care au rămas napoi), — față de aceea, după 1 Dec. 1909, iar întră dreptul legii de urmărire și vina de dczertare.

## Un hotelier român și amicabil

află ocupațiune și venit mare imediat, ca conducător al Ho-telului meu de lîngă gara din Zam, acum cumpărat și renovat, constător din 9 odăi, o sală mare, și un local de crîsmă, spi-țierie. La cele 6 tirguri mari de țară și pe timpul primirii și expedării transporturilor de plute, fiind aici centrul, — venite colosal de mari. — Cei-ce doresc să se adreseze la subscrisul:

**Alexandru Petroviciu,**  
1-3 (220) comerciant. în Zám.

## Tusea măgărească

această groază cunoscută a copii-lor, Emulsiunda SCOTT o vindecă cu rezultat în toate cazurile. Emulsiunea SCOTT e cel mai bun leac pentru vindecarea copiilor debili, bolnăvicioși, cărora le redă curînd

## fața rumenă și plină

Efectul repede și întăritor își găsește explicarea în aceea, că e compus din substanțele cele mai cu efect care prin procedura lui SCOTT devine o Emulsiune gustoasă și ușor de mistuit.

La tîrguirea Emul-ziei să fiți cu băgare de samă la marca Scott — pescarul cu știuca în spate. —

Prețul unei sticle originale e 2 cor. 50 fl. Să capăta în apotece. 10-28 (179)

## „STRUGURUL“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII  
ÎN PIANUL-DE-SUS.

Aduce la cunoștință pu-blicului, că fiindu-i firma în-registrată, își începe acti-vitatea la 1 Dec. 1907, acordînd tot felul de împru-muturi.

Primește depuneri spre fructificare, solvind 5% interese pentru ele. Darea o plă-tește institutul.

Onorațiilor acționari li-să aduce la cunoștință, că ter-minele de pătă a acțiilor s'au fixat în 7 rate egale, și anume la 1 Ianuarie 1908 10% din valoarea nominală, și la prima fiecărei luni următoare, tot cite 10%, până vor fi deplin plătite.

Ori-ce informațiuni și ce-reri sunt a să adresa:

Direcțiunii băneli  
„STRUGURUL“  
în Pianul-de-sus. p. Sebeș  
1-3 (Felső-Pián u. p. Szaszsebes)

## P. Rudolf Antoni

măestru pleuar în ORĂȘTIE.  
(Drumul țării No. 8.)

să recomandă pentru tot felul de lucru de pleu (tinichea):

Lucrările de tinichea la edi-ficii: punerea scocurilor, ferestri-țor de pod, coperiș întreg cu tinichea, etc.

Să află totdeauna în depozit gata, sau să pregătesc foarte repede, tot felul de vase și unelte de pleu, pentru cugnă și pentru grădină, — coperire de turnuri de bise-rici, cruci pentru biserici, etc. etc.

Prețurile de zi cele mai ieftine!

Lucru solid, trainic, dat pe garanță, stînd bun pentru el!

5-8 (181)



## Banca Națională a României.

## SITUAȚIUNE SUMARA

1906		1907	
28 Octomvrie.		20 Octomvrie.	27 Octomvrie.
<b>ACTIV</b>			
121,686.535	{85,621.535 Rezerva metalică Aur 100,991.880 36,065.000 " Trate Aur 41,005.000}	142,179.300	141,996.880
606.961	Argint și diverse monete	393.105	752.939
78,101.434	Portofoliu Român și Străin	91,458.177	99,564.728
29,097.144	{*) Impr. contra ef. publice 14,869.800 " " " in cont curent 20,426.728}	35,074.434	35,498.592
11,999.924	Fonduri publice	11,999.924	11,999.924
14,796.390	Efectele fondului de rezervă	15,806.084	15,806.084
2,903.324	" " amortizarea imob. și material	3,253.121	3,253.121
5,777.462	Imobili	5,898.570	5,900.315
604.757	Mobilier și Masini de Imprimerie	638.475	638.475
581.219	Cheltueli de Administrație	216.452	302.757
110,075.525	Depozite libere	110,662.499	110,651.049
23,136.420	Compturi curinți	14,726.328	10,900.902
24,895.450	Compturi de valori	27,240.539	28,559.067
416,112.100		463,931.652	464,047.317
<b>PASIV</b>			
12,000.000	Capital	12,000.000	12,000.000
21,402.642	Fond de rezervă	23,051.453	23,051.453
3,253.368	Fondul amortizării mobilelor și material	3,473.646	3,473.646
271,747.730	Bilete de Bancă în circulație	276,120.090	281,218.850
1,646.498	Profituri și pierderi	2,077.076	2,077.070
1,111.429	Dobânzi și beneficii diverse	439.561	520.283
110,075.525	Depozite de retras	106,505.249	106,339.524
—	Compturi curinți	—	—
416,112.100		463,931.652	464,047.317
	Scomptul 8%		
	*) Dobânda 8 1/2%		



A apărut:

## „Calendarul Național”

Cu o mulțime de chipuri frumoase.

De vrei să vezi pe:

— **Christos** închipuind **ușa** mîntuirii, stînd în ea ca **păstor** încunjurat de blînzii miei, — o minunată zugrăvire în chip a **Evangeliei**: »Eu sunt ușa; eu păstorul, ce sufletul își dă pentru oi, și cunosc pe ale mele și mă cunosc ale mele!«... —

— **Urișa corabie** rusească spărgătoare de ghiață »Ecmarek«, care fuge prin ghiață de 12 metri de groasă!... —

— **Chipul lui Satan** ispitind pe **Christos**, cînd i-a zis: **îți dau tot cît vezi pe aici, numai să te închini mie**, —

— **Regina Elisaveta** a României în mijlocul nenorociților copii și fetițe oarbe din azilul înființat de ea la București, —

— **Chip de uriașe palate** ce »zgărie norii cu vîrfurile lor«, din America, —

— **Un prea frumos chip de port național** din Valea deni în Bănat, —

— **Strălucita defilare a cavaleriei** (călăreților) români pe dinaintea Regelui Carol la 10 Maiu în București, —

— **Slobozirea unui sicriu** în cuptorul de ars (crematoriu), —

— **Chipul unui pod** ce s'a lucrât pe sus în aer, fără schele de razim pe pămînt!, —

— **Balon militar** trecînd pe sus prin aer și spionînd ce e pe pămînt, —

— **Jocul de paradă la curtea chineza** —

— **Viitorul nostru** Împărat-Rege cu soția și cei doi fii, —

— **Lupta vulturilor** sîngeroși în văzduh!, —

și alte zeci de chipuri din lumea de pe la noi și din lumi depărtate! Cel ce vrea să le vadă toate astea, — cumpere-și „Calendarul Național” care e cel mai frumos și mai îngrijit între toate calendarele de azi! Chipurile lui sunt adevărate icoane, nu mînjituri!

\*

Calendarul costă numai **18 cr.** (36 fil.) și 5 fileri porto pentru postă.

Cei-ce cumpără mai multe de-odată: capătă tot după 5 calendare, unul pe de-asupra, gratis!

Cei-ce cumpără mai multe și trimit banii înainte: să trimită **numai 11 cr.** (22 fil.) de unu, în loc de 18 cr., și își vor plăti porto pachetului la sosire.

Cei-ce îl capătă însă cu 11 cr., nu mai capătă și exemplarele gratis (pe de-asupra!)

De vîndut l'or vinde cu 18—20 cr. cît face unul singuratic cu porto cu tot.

Scrieți pentru ele la:

administr. „LIBERTATEA” și „F. INT.”

in Orăștie (Szászváros).

Editor și redactor responsabil: Alexandru Iozon.

## La ciobanul român!

P. T.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, ca mi-am deschis în **Orăștie**, în strada tirgului Nr. 7 (în casele hotelului „COROANA”) o

## prăvălie de pielărie

cu totul modernă și bogat asortată, corăspunzînd deplin cerințelor impului.

În urma praxeii mele cîștigată prin serviciul de 12 ani în branșa asta, cum și în virtutea legăturilor mele cu firme mari și cu fabrici de rangul prim din țară și din străinătate, — mă aflui în acea poziție plăcută, că pot să servesc onoratului public totdeauna cu articli de pielărie de cea mai bună calitate, și pe lîngă prețurile cele mai favorabile, putînd să cîștig deplina mulțumire a on. clientele.

Recomandînd prăvălia mea de piele în atențiunea snoratului public și cerîndu-i binevoitorul sprijin, — oemnez

cu toată stima

(66) 10--10

Artemiu R. Brassai.



Cumpărați:

## POEZII

de Victor Bontescu

un volum elegant și bine apreciat, franco cu **Cor. 1.60.**

## Cornel Demeter, farmacist în Orăștie (Szászváros).

## PREPARATE ECONOMICE.

**Prav pentru îngrășarea vitelor cornute, porcilor și a cailor.** Vacile dau prin întrebuintarea pravului acestuia, lapte mai mult și mai bun. De mare însămnătate este pentru oricare econom a întrebuinta acest prav de îngrășare, căci prin această să urcă valoarea, adică, prețul vitelor, porcilor și a cailor. **Prețul este 60 fileri.**

**Moartea cloșanilor și a soarecilor.** Un prav singur pentru stîrpirea acestora. **Prețul 60 fileri.**

**Prav pentru ouatul găinilor.** Prin întrebuintarea acestuia, găinile ouă mai mult ca de comun, chiar și în timp de iarnă — pe cînd altcum nu ne ouă sau foarte puțin. **Prețul 30 fil.**

**Unsoare galbînă pentru păduchi la vite.** Stînt este, că vitele și porcii sufer mult de mîncărimea păduchilor, prin care mîncărime sunt reținute în îngrășarea și dezvoltarea lor, ba chiar slăbindu-i, astfel încît în loc de a li-să ridica prețul, chiar perd din valoare. De-aceia fiecare econom să întrebuinteze această unsoare, căreia îi e prețul 20—40 fil. Cu unsoarea aceasta e de a unge vitele și porcii. Și la oameni întrebuintează cu efect sigur. Are favorul că nu murdărește ca alte unsoari pentru păduchi.

## Instrucțiuni.

Extrate pentru prepararea rumului.

a diferite liqueruri și altor beuturi.

Cine voește a-și prepara rum și licheruri foarte fine, bune și ieftine, să întrebuinteze din aceste extracte. Prețul pentru a prepara 1 litră, costă 40 fil., din ori-care extract.

**Rum de beut. Rum în pentru thee. Sîtvoviță. Rachiul de drojdie. Beutură dulce de vișine. Rachiul de bucate. Borovicia. Rachiul de prune. Extracte de licher: Allasch, De pere. De cireșe. Maraschino. De vanilie.**

**Thee foarte fin!** Pachet cu 20 fil., 1 cor. și 2 corană. Kilogramul cu 3, 10 și 20 corană.

**Syrup de zmeură!** Curat numai din suc de zmeură de munte, preparat cu zahăr rafinat 1. coli postal de 5 kilo 6 cor. 50 fileri.

## „TOVĂRAȘIA AGRICOLĂ”

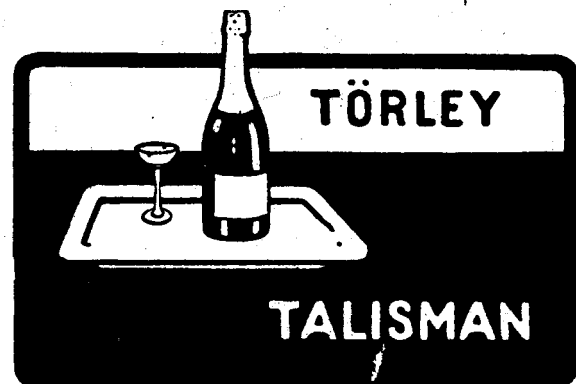
însoțire de credit, magazin și pivniță, în Szászsebes.

Cumpără și vinde bucate și vinuri bune, și acoardă împrumuturi pe lîngă condițiuni favorabile.

Primește depuneri spre fructificare cu **5%** dela **Cor. 5000** în sus cu **5 1/2%** interese calculate și capitalizate la jumătăți de an.

Însoțirea prin muncă solidă, dezvoltată pentru înaintarea poporului agricol și a cîștigat dejă — în restimp de 9 luni toată încrederea și spriginul acestuia.

Dela 1 Octobree 1906 până la 31 August 1907 numărul cuotelor (părți fundamentale) ale membrilor, au crescut dela 136 (cor. 6800) la 1338 (cor. 66,940); depuneri spre fructificare în acest interval s'au făcut de cor. 215.600; și fondul de rezervă a crescut dela cor. 1189 la cor. 3582.

Să mai vind și acum cuate cu valoare nominală à **cor. 50 plus cor. 4** taxa de fundare. 9—10 (188)

1055 szám. 1907 végrhtó.

## CROITORIE de Cporturi naționale!

## DUMITRU JURCA

croitor în ORĂȘTIE,

(piață, lîngă prăvălia d. I. Lăzăroi),

pregătește tot felul de **costume naționale românești**, atît pentru **bărbați** cît și pentru **femei**. — **Îndeosebi pregătește admirabile**

**costume săliștenești,**

elegante, fine, și cu prețuri moderate.

Cercetează aproape toate tirgurile din Ardeal, — dînd privilegiu poporului nostru de peste tot locul a-și procura frumosul port săliștenez și a-l răsbindi! (178) 10-10



Sz. 1513/1907 végr. szám.

## Arverési hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a szvárosi kir. jbiróság 1907. évi Sp. II. 402, 403 sz. végzése következtében Dr. Deak Agost ügyvéd által képviselt Bogdaneszk Petru st. javára, Luji Anna ellen 74 korona 10 fil. s járuléka erejéig foganatósított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2150 K ra becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, tehének, sertések nyilvános árverésen eladatnak.

Ezen árverés a szászvárosi kir. jbiróság 1907-ik évi V. 8406/3 sz. végzése folytán 74 Korona 10 fillér tőkekövetelés, ennek 19 évi hó napjától járó % kamatai 1/2% váltódíj és eddig 60 K 20 filléren biróilag már megállapított költségek erejéig Berény községben alperes lakásán leendő eszközésére 1907. évi decemb. hó 3-ik napjának d. u. 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, becsáron alul is el fognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szászvároson, 1907 évi nov. hó 20 napján.

Schusztter Vilmos, kir.-b. végrehajtó.

(186)

Sz. 1311 — 1907 végrh.

## Arverési hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a szvárosi kir. jbiróság 1907 évi Sp. I. 53/4 sz. végzése következtében Dr. Deak Agost ügyvéd által képviselt Lula Iuon javára, Avram Iuon ellen 105 K s járuléka erejéig foganatósított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2150 K ra becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, tehének, sertések nyilvános árverésen eladatnak.

Ezen árverésen a szászvárosi kir. jbiróság 1907 évi V. 451/4 számú végzése folytán 105 K tőkekövetelés, ennek 1906 évi január hó 1 napjától járó 5% kamatal és eddig 86 K 90 fill., biróilag már megállapított költségek erejéig Paadon alp. lakásán leendő eszközésére 1907 évi decemb. hó 2 napjának d. e. 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, becsáron alul is el fognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szászvároson, 1907 évi nov. hó 20 napján.

Schuster Vilmos, kir. bir. végrehajtó.

„Tipografia Nouă” în Orăștie,